

LUBLANSKE

NOVIZE

JANN. FRIDR. EGERJA,

Sabbota 25. d.

Listagnoja 1797.

Nro. 94.

Dunej 15. Listagnoja.

Ranki gospod Vilhelm Hikman je is shelesa inu drugih metallov dosti drabniga dela narejal, inu te forte podelavne fabrike v' naslech deshelah pridno podperal; sedaj je negova sapuflhena vedova veliko shkodo terpela, ker je ta shelesna inu metallna fabrika po nestrzhi pogerela. Nih zefarska Svitlost so ti vedovi sledno leto dajat ukasali 150. fl. sa pomozh k' shiveshu; ta dobrota bode vsim delovzam vesele dajala, de bodu rajski s' pridam delali, ker bodo videli, de imajo v' potrebah, katere neprevidama pridejo, eniga dobrotliviga ozheta nad svitlim Zefarjam, kateri ve, kaj pridni delavzi potrebujejo.

28. dan Kosaperfka. Ni inogozbe vesele popi-
 sat, katero je bilo, kader so v'Parisi svędeli,
 de je mir s'Zesarjam. Vse ulize so'bile polno
 ludi; eden drugiga je objęmali, vesele solse to-
 zhili, inu sręzho voshili; de je vender enkrat
 taisti mir pershel, po katerim je sledni franzos
 sdihoval. Okna so bile svezher polne pershga-
 neh luzh, de je bilo mesto svitlo, kakor po dne-
 vi. Po mestneh ulizah so godli, musiko delati,
 rajali, ukali, pęli, inu upili: mir! mir! sdravo
 bodi nafhe sojbodstvo!

Sapopadik tiga miru je bil v'Parisiskeh no-
 vizah vendan; kakor je v'tęh krajnskeh Nro. 91.
 pisano; al novizar ga je pisal bres vędesa, inu
 pervolenja Petih visharjov. Zesar inu Franzos
 sta si napruti oblubila, de nozheta popręd osna-
 nit, kaki mir je narejen, dokler nebodeta gli-
 havfskih pismov eden drugimu poslala inu napru-
 ti smęnjala. Pisma pa nebodo pred sturjene, do-
 kler oba sbora mlajshih inu starishih v'Parisi
 miru nepoterdita; ta dva sbora pozhasi delata,
 inu tako nebomo prezej sedaj dvorniga osnanila
 dobili. Temuzh bode treba nekaj uremena zha-
 kat, de si eden drugimu glihanje poterdio, pot-
 le ga bodo osnanili.

Tako se je godilo s'glihanjem, katero je bi-
 lo med Sardinskim Kralam, inu med Franzosam
 sturjeno she pomladi 5. dan maliga Travna; to
 glihan-

glihanje so v' Parisi poterdili uni dan, ta 25. Kosaperska. Je tedaj med glihanjam inu poterjenjam bliso sedem mesezov preteklo.

Portugalu niso nashli Virharji nize odloga dali; temuzh 26. dan Kosaperska so sklenili, de se Portugalskimu dvoru vojska nopove; sato, ker so Portugalzi odlog samudili, niso miru podpisali, kateri je bil v' velikim Serpani glihan; ampak verh tega she Anglesam v' roke dali svoje gradove. terdnave, brodove, inu vse sa bran narbolshi mesta inu kraje. Poslaniku je ukazano, de naj grede is Parisa domu, de mir nemore velati, ker se ni dershal, kakor je sglihan.

Ravno ta dan so Peteri sklenili: 1) De super Angleski dvor se ima ena vojska per velikim morji sbrati, katera bode imenovana: armada pruti anglie. 2) deshelan general Bonaparte je vishi prevodnik te vojske, dokler on ne pride, ima timzhasi general Desaix to armado napelovat. 3) Sa vse to ima vojskni minister skero imeti, de se dopolni.

Peteri so dali vun osnailo na vse franzose, de s' Anglio ni miru, temuzh de more vojska biti.

Franzosi pohlejo taista dva mosh v' mesto Rastadt na mir s' nemfkim kralstvam, katera ita v' mestu Lille s' anglesi v' glihanji stala. Pravio de bode she en tretji mosh s' nima shel, nam
rezh

rezh en poprejšni uzhenik na visoki sholi v' mestu Mainz s' imenom Hofman.

26. dan Kosaperska sta glihanje v' Paris pernefla general Berthier inu deshelan Monge. Berthier je bil povfod dęfna roka Bonapartova, je na vojfki nemu pomagat, inu generalstab dobro vishal; on je bil s' Bonapartam v' Lublani. Monge je uzhen mosh.

General Kellerman je od flushbe djan, ker ni pustil svojim soldatam na visharje pifat ob taitim zhafi, kader so druge franzoske armade v' Paris pifma pofhilale, de sa republiko inu sa Visharstvo stoję. Namrezh soldatje so oteli pifat, de so svęsti inu udani pruti Visharjam; al Kellermann im ni pustil.

Dan sturjeniga mira s' Zesarjam so sklenili prasnovat fkus tekavne jegre. Mir preględat, so dali oblast sedmim moshem, ti se imenujejo: Jean de Brie, Lamarque, Jourdan, Sieyes, Salicetti, Pizon, inu Bez. Kader bodo ti glihanje preględali, bodo svoj svet sbranim moshem dali, inu potle mir poterdili, inu sadnizh se bode s' pezhatam ozhitne refnize osnanil.

Zerkveno sbiralifhe v' Parisi je sklenilo sahvalno pęsem pęti v' zerkvi Matere Boshje savojjo sklęneniga mira s' Svitlim Zesarjam.

V' Niederlandi so taiti duhovni is deshele isgnani, katęri nezhejo svestobo pruti republiku per-

perfezhi. Dva mahnika sta tudi isgnana, ker sta is ene deklike hudizha preganjala, od katere so djali, de je obsejena.

Anglia.

20. dan Kosaperf. is Lyndona pishejo. Kral se popęle sadni dan tiga meseza obiskat admiralja Dunkana; na vsih svetih pride nasaj, inu bo de na vęrnih dufh Parlament odperl.

Po vsih angleskeh deshelah so vesele obhajali, inu sdravizo admiralja Dunkana pili, tako, de so israjtali, de daz 50. tavshent goldinarjov snefe, kar te je per ti perloshnosti vina vezh popislo, kakor bi ga bili sizer ispili.

Angleskeh bark ena se je sgubila, pa je vunder upanje, de bode nasaj perfhla, kader bolsi veter pihat sazhne. Shtiri verstne barke stoje supet pred sanoshno Tekfel, inu hollendarfke brodove saperte dershe.

Povfod saperamo s' nashemi barkami morfko pot sovrashnikam. Vse upanje sa mir s' franzosam je sginilo; inu perprava kashe na vojsko.

Holland.

Hollendarji skusi franzosko pomozh ględajo vse taiste is deshelneh flushb djati, kateri ni so nagneni sa republiko, inu sa visharje postavljajo goręzhe republikanze, kakor so Han, Kastele, inu drugi taki.

Angle-

Angleši so nam 35. mornarjov nasaj poslali, katere so uni dan v' moriskim boji ujeli; de ih bomo ismenjali pruti nih mornarjam, kateri so nam per ti perloshnosti v' pest padli.

Tudi mi se na vojfko perpravlamo, inu gledamo lukne samafhiti, kar nam ih je unidanfki boj narędil.

Shvedifko.

Kraleva nevesta se je 22. Kosaperska srezhno zbes morje v' Svędio prepelala; sadni dan tuga mezeza bode ta prava poroka.

Moshkovta.

Zefariza je naredila eno porodno hifho v' Dolgorukovim poslopji ali palafti; ta hifha je tako perpravna, de bodo nesrezhne dekleta bolfhi itreshbo imęle, kakor nekitera imenitna gofpa.

Nemfška.

Shkof v' Salzburgi je prepovedal, de noben vunpotęgnenez is franzoskiga nesme ne ene stopine v' negovo deshelo sturiti, ne enkrat, de bi kusi fhel.

Lublana

Benezhani komaj zhakajo, kedaj bodo zefarfki useli poseftvo nih deshele. Eni so mislili v' Paris iti, profit, de bi sami svojo republiko smęli imęti; so bili she na poti, inu so se nasaj vernili,

nili; pomisljiozh, de im je bolshi pod Zesarj m
biti. Tudi pravio, de mešta Bergamo inu Bres-
cia rajshi shelita pod svitliga Zesarja se podati,
kakor h' zifalpinskimu novizh iuhanimu svojbod-
stvu slifhat.

Povędanje od slovenskiga jesika.

Stari bukviski jesik ima veliko podobnost
s' nashim krajnskim. Bukviski se taisti imenuje,
v' katerim so bukve od nekidaaj pisane. Zherke
niso latinske, ampak zirilske inu glagolitske; to
je: stare slovenske. Te imajo podobo s' grekif-
kemi. Tukaj v' Lublani se najde vezh sort bu-
kv tiga bukviskiga jesika, so namrezh mashne
bukve, svęto Pismo, brevirji, besedisha, pęs-
me, druge pisanja inu grammatike, to je: jesi-
kov navuk; od kateriga bomo en drugi krat vezh
govorili, nasho krajnsko pomankanje bogatili, i-
nu po bukviskim popravljali, kar smo se od sta-
re korenine na stran safhli.

Popred moremo govorit od navad, inu last-
nost nekidanih slovensov, de bomo po zhasi per-
pravleni, saftopit, kar se bode od njih jesika re-
klo.

Prokopius pishe, de slovensi so bili sploh
veliki, mozhni, inu rudezhkastih las.

Do Sedaj se je shę dosti vunajnih rodov per-
mešhalo, inu kri presfortala; satoraj se najdejo
med nami ljudje majhene postave, inu zhernih
las.

Sadne tri leta sim natiskoval eno pratiko s' imenam: VELIKI KALENDER; al nisim mogel is hajat, je bila ludem predraga; satorej bodem eno majhino pratiko pod inenam: MALA PRA-TIKA namesti une velike vundal. Ona je tako majhina, de se lahko v' arshati nosi, na sledni dan stoji en Svetnik, ima uganke, inu nekate-re perstavke. Perhodni teden bode she napro-daj stala. Perporozhim to mojo perloshno nosno pratiko, ker je lepa, dobri kup, inu sa per se-bi vedno nosit perpravna.

Joan. Fridrih Eger, natiskaviz.

Vmerli so v' Lublani.

13. dan Listagnoja.

Ursula Hirshel, vedova, 55. l. v' Rebri N. 138.

14. dan.

Anton Stranfski sin, v' porodni hishi Nro. 241.

15. dan.

Maria Matinzla, vedova, 84. l. sa sidam N. 254.

16. dan.

Miha Shink, Soldat, 28. l. v' pokorni hishi na Shabjeki.

16. dan.

Miha Hribar, otrok 7. dni star per usmilenih.

18. dan.

Gospod Jerne Pol, 52. l. sa Kapuzinarjimi N. 11.

20 dan.

Lisa Stranfski otrok, star 1. uro na Polanah Nro. 12.

Juri Sejti, delovez, 52. l. na forstati N. 133.